

ני

עין משפט **נר מצוה**

נו א ב מיי פטיו מהל סנהדרין (הל"צ) והלוי יא ופ"ג מהלכות א"צ הל"ג והל"ה סמג שער קיד ונלוין ס':

רבינו חננאל

היא: מרגלא בפומיה דר' יוחנן נערה המאורסה בת כהן שזינתה בסקילה ר"ש אומר בשרפה זינתה מאביה בסקילה. ר"ש אומר בשרפה. ואסיק נפקא מינה למי שנחתייב שתי מיתות כגון שעבד שתי עבירי וחייב סקילה ושרפה וקיי"ל דנידון בחמורה. לרבנן נידון בסקילה לר' שמעון נידון בשרפה. מאי ר"ש דתניא ר"ש אומר שני כללות נאמרו בבת ישראל והוא הדין בבת כהן והוציא הכתוב נשואה בת כהן בשרפה מכלל נשואה בת ישראל בחנק וארוסה בת כהן לשרפה מכלל ארוסה בת ישראל שהיא בסקילה מה כשהוציא הכתוב נשואה בת כהן בשרפה מכלל נשואה בת ישראל להחמיר עליה. אף זוממי נשואה בת כהן בכלל זוממי נשואה בת ישראל בחנק וזוממי ארוסה בת כהן בכלל זוממי ארוסה בת ישראל בסקילה: ת"ר בת איש כהן כי תחל יכול אפילו חללה שבת בשרפה ת"ל לזנות בחלולין שבזנות הכתוב מדבר יכול אפי' זינתה פנויה בשרפה נאמר כאן אביה ונאמר בארוסה בת ישראל אביה מה התם בארוסה בת ישראל זנות עם זיקת הבעל אף הכא בבת כהן זנות עם זיקת הבעל היא בשרפה ואין בועלה בשרפה:

מה כשהוציא נשואה. הא דפשיטא ליה דנשואה להחמיר היינו בג"ש ולעיל דמה אציה האמור בסקילה סקילה חמורה מחנק אף אציה האמור בשריפה שריפה חמורה מחנק: **נאמר כאן אביה**. תימה א"כ לזנות למה לי דלא מיתוקם צחילול שצת מג"ש דאציה וי"ל מ"מ לא הוה ממעטינן חילול שצת דהוי אמינא דג"ש אינטריך למעוטי פנויה ומדכתיב כי תחל ה"א דליירי נמי צחילול שצת:

כשהוא אומר היא מהצלת.

פ"ה דהאי תנא לית ליה דרשה דלקמן שאם היו נוהגין צו קדש א"נ אית ליה וליכתוב היא מחללת ולא ליכתוב את אציה ולקמן (דף נג.) משמע דלית ליה דקאמר רב אשי כמאן קרינא רשיעא צר רשיעא אפי' לרשיעא צר דיקיא כמאן כי האי תנא משמע דר"ע ור"ש דפליגי עליה דר' ישמעאל לית להו הך סברא וקשה דאמר לעיל אליצא דר"ש מאי חומריה שכן מחללת את אציה וצ"ל דכ"ע אית להו הך דרשה דאין מקרא יוצא מידי פשוטו והא דקאמר כי האי תנא לפי שהוא הוכיזה: **ת"כ** ובת כהן. פ"ה מריבויא דוי"ו קדריש וכו"ע ס"ל דדריש לקמן כה"ג והא דקתני סיפא לכותי לחלל לנתין ולממזר מניין דמשמע יש לו קידושין זה ושמעינן ליה לר"ע דאמר ציצמות (דף סט.) אין קידושין מופסין צחיצי ללוין הני מילי צחיצי ללוין דשאר אצל מחייצי ללוין גרידא לא והא דקאמר צסמון כרבי אלעזר דאמר פנוי הבא על הפנויה עשאה זונה ושמעינן ליה לר"ע ^(י) דפליג עליה מכל מקום נעשית זונה בכמה ציאות ועי"ל דכולה הך צרייתא רבי שמעון היא כדמוקי לה צסמון וסבר לה כר"א צפנוי הבא על הפנויה וכו"ע דדריש וי"ו ומיהו קשה דע"כ לר"ע גופיה דאמר לקמן ^(י) יכול אפי' פנויה תקשה והא כתיב לזנות ^(י) וצריך לומר דסגיירא ליה כרבי אלעזר:

הא

כשהוציא הכתוב ארוסה מכלל ארוסה להחמיר זוממי נשואה בת כהן בכלל זוממי נשואה בת ישראל וזוממי ארוסה בת כהן בכלל זוממי ארוסה בת ישראל ת"ר ^(י)ובת איש כהן כי תחל יכול אפילו חללה את השבת ת"ל ילזנות בחילולין שבזנות הכתוב מדבר יכול אפילו פנויה נאמר כאן יאביה ונאמר להלן ^(י)אביה מה להלן זנות עם זיקת הבעל אף כאן זנות עם זיקת הבעל או אינו אומר אביה אלא להוציא את כל האדם כשהוא אומר ^(י)היא מחללת הוי כל אדם אמור הא מה אני מקיים אביה נאמר כאן אביה ונאמר להלן אביה מה להלן זנות עם זיקת הבעל אף כאן זנות עם זיקת הבעל אי מה להלן נערה והיא ארוסה אף כאן נערה והיא ארוסה נערה והיא נשואה בוגרת והיא ארוסה בוגרת והיא נשואה ואפילו הזקינה מגין תלמוד לומר ^(י)ובת כהן מכל מקום בת כהן אין

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

הוי **אומר כח המדיח**. ור"ש אית ליה מדיחי עיר הנדחת צחנק ויליף לה מקרא צאלו הן הנחנקין (לקמן דף פט.) ומדמדיחין צחנק ונדחין בסייף אלמא חנק חמור מסייף וכבר קיימא לן לעיל ^(א) דשריפה חמורה מחנק הלכך כ"ש דחמורה היא מסייף מקי"ו מה חנק דחמור מסייף כו':

מרגלא בפומיה דרבי יוחנן. סדור היה הדבר הזה צפיו ולא שגאה צמשנה וצרייתא אלא כך קיבלה שמועה מרבו: **בסקילה**. דרבנן אית להו דארוסה לא יאה לשריפה דלס כן נמלא אתה מיקל צצת כהן: ר' שמעון **אומר בשריפה**. דשריפה חמורה הלכך לית לך לאפוקי מכלל סתם צת כהן דקרא סתמא כתיב ^(י)ויקרא בל': **וינסה מאציה**. ארוסה צת ישראל שזינתה מאציה דאיכא שתי מיתות סקילה משום ארוסה ושריפה משום דמאציה ויזתה דבשריפה היא כדליפינן צאלו הן הנשרפין (לקמן דף עה:): **בסקילה**. לרבנן דסקילה חמורה: ר"ש **אומר בשריפה**. הא קמ"ל דלרבנן משום דאית להו סקילה חמורה סגיירא להו דארוסה לא יאה לשריפה כדמפרש ואזיל וטעמא מאי כו': **ונפקא מינה**. מהא דרבי יוחנן דאמר דמשום דלרבנן סקילה חמורה היא ארוסה צת כהן בסקילה ומשום דלר"ש שריפה חמורה מוקי לה בשריפה ש"מ המתחייב שתי מיתות נידון בחמורה דהכא נמי שתי מיתות איכא סקילה כדין ארוסה ושריפה כדין צת כהן הלכך לרבנן על כרחך ארוסה לא יאה לשריפה ולר"ש יאה: **מאי ר"ש**. לעיל מהדר דאמנן לעיל ר"ש לטעמיה דאמר אחת ארוסה ואחת נשואה יאה לשריפה היכי שמעינן ליה: **שני כללות נאמרו צצם כהן**. אחת בארוסה ואחת בנשואה כלומר כשכלל הכתוב צאצת איש ^(י)ויקרא כ) מות יומת הנואף והנאפסת אף צת כהן משמע צחנק וכשהוציא ארוסה לסקילה אף צת כהן צמשמע היינו כלל שני: ופרעינן **צצם כהן ולא צצם ישראל**. האי קראי סתמא כתיבי: **אימא אף צצם כהן**. וה"ק שתי כללות שנאמרו בחמרה בארוסה בסקילה ובנשואה צחנק אף צת כהן היתה תחילה צמשמע וצא הכתוב והוציא לך צת כהן לידון בשריפה וסתמא כתיבא ואחת ארוסה ואחת נשואה הוציא לשריפה: **ארוסה צם כהן מכלל ארוסה צם ישראל**. מסקילה לשריפה: **נשואה מכלל נשואה**. מחנק לשריפה. לא ולמד מיכן שהשריפה חמורה דמה כשהוציא נשואה מכלל נשואה להחמיר עליה יאה דהא שריפה הכל מודים דחמורה מחנק אף כשהוציא ארוסה מכלל הארוסה להחמיר עליה הוציאהו:

נשואה צם ישראל. צחנק שלא הוציא הכתוב אלא אותה לצדה דכתיב ^(י)ויקרא בל) היא צאצ תשרף ולא בועלה ולא זוממיה: גבי זוממין גרם **צכלל** ולא גרם מכלל: **צם כהן כי תחל**. אי לא כתב לזנות משמע אפילו חיללה שצת: **ס"ל לזנות**. ולקמיה ^(א)]. פריך חיללה שצת צת סקילה היא: **ונאמר להלן**. צנערה המאורסה מה להלן שזינתה צשעה שזיקת הצעל עליה אף כאן זנות צשעה שזיקת הצעל עליה ולא פנויה. והאי דנקט תנא האי ליטנא ולא נקט מה להלן ארוסה כו' משום דקופו נמי לאיתויי נשואה לשריפה כדיליף ואזיל: **או אינו אומר אציה**. לגזירה שוה זו אלא להוציא את כל האדם שאם זינתה מדידון בשריפה אצל משאר כל אדם מידון כצת ישראל. ולקמיה ^(א)שן פריך היכי תיסק אדעתין הא מילתא א"כ מאי איריא צת כהן ואפי' צת ישראל נמי מאציה בשריפה צאלו הן הנשרפין (לקמן דף עה:): **כשהוא אומר היא מחללת**. משמע היא מחללת אותו ולא הוא מחללה הרי על כרחיך כשזינתה משאר כל אדם אמור: **הא מה אני מקיים אם אציה**. למה לי למיכתציה כלל אלא נאמר כאן כו'. והאי תנא לית ליה האי דרשה דלקמן ^(א)]. (דף נג.) שאם היו נוהגין צו קודש כו' א"נ אית ליה ליכתוב היא מחללת ולא ליכתוב את אציה וליהוי משמע אפי' משפחתה ואציה יומר מכולס: **נערה**. שהציאה שערות ולא הציאה סימני צנרות. צמס' נדה מפרש להו צפרק ^(א)יואל דופן] (דף ^(א)מ). משנתמעך הקף: **ס"ל וצם כהן מכל מקום**. מריבויא דוי"ו קא דריש וכו"ע סבר לה דדריש לה לקמן (דף נא.) כי האי גזונא וליכא לפרושי דמדכתיב קרא סתמא יליף טעמא דהא אתא גזירה שוה ומפקא ליה מסתמיה:

אין

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

הוי **אומר כח המדיח**. ור"ש אית ליה מדיחי עיר הנדחת צחנק ויליף לה מקרא צאלו הן הנחנקין (לקמן דף פט.) ומדמדיחין צחנק ונדחין בסייף אלמא חנק חמור מסייף וכבר קיימא לן לעיל ^(א) דשריפה חמורה מחנק הלכך כ"ש דחמורה היא מסייף מקי"ו מה חנק דחמור מסייף כו': **מרגלא בפומיה דרבי יוחנן**. סדור היה הדבר הזה צפיו ולא שגאה צמשנה וצרייתא אלא כך קיבלה שמועה מרבו: **בסקילה**. דרבנן אית להו דארוסה לא יאה לשריפה דלס כן נמלא אתה מיקל צצת כהן: ר' שמעון **אומר בשריפה**. דשריפה חמורה הלכך לית לך לאפוקי מכלל סתם צת כהן דקרא סתמא כתיב ^(י)ויקרא בל': **וינסה מאציה**. ארוסה צת ישראל שזינתה מאציה דאיכא שתי מיתות סקילה משום ארוסה ושריפה משום דמאציה ויזתה דבשריפה היא כדליפינן צאלו הן הנשרפין (לקמן דף עה:): **בסקילה**. לרבנן דסקילה חמורה: ר"ש **אומר בשריפה**. הא קמ"ל דלרבנן משום דאית להו סקילה חמורה סגיירא להו דארוסה לא יאה לשריפה כדמפרש ואזיל וטעמא מאי כו': **ונפקא מינה**. מהא דרבי יוחנן דאמר דמשום דלרבנן סקילה חמורה היא ארוסה צת כהן בסקילה ומשום דלר"ש שריפה חמורה מוקי לה בשריפה ש"מ המתחייב שתי מיתות נידון בחמורה דהכא נמי שתי מיתות איכא סקילה כדין ארוסה ושריפה כדין צת כהן הלכך לרבנן על כרחך ארוסה לא יאה לשריפה ולר"ש יאה: **מאי ר"ש**. לעיל מהדר דאמנן לעיל ר"ש לטעמיה דאמר אחת ארוסה ואחת נשואה יאה לשריפה היכי שמעינן ליה: **שני כללות נאמרו צצם כהן**. אחת בארוסה ואחת בנשואה כלומר כשכלל הכתוב צאצת איש ^(י)ויקרא כ) מות יומת הנואף והנאפסת אף צת כהן משמע צחנק וכשהוציא ארוסה לסקילה אף צת כהן צמשמע היינו כלל שני: ופרעינן **צצם כהן ולא צצם ישראל**. האי קראי סתמא כתיבי: **אימא אף צצם כהן**. וה"ק שתי כללות שנאמרו בחמרה בארוסה בסקילה ובנשואה צחנק אף צת כהן היתה תחילה צמשמע וצא הכתוב והוציא לך צת כהן לידון בשריפה וסתמא כתיבא ואחת ארוסה ואחת נשואה הוציא לשריפה: **ארוסה צם כהן מכלל ארוסה צם ישראל**. מסקילה לשריפה: **נשואה מכלל נשואה**. מחנק לשריפה. לא ולמד מיכן שהשריפה חמורה דמה כשהוציא נשואה מכלל נשואה להחמיר עליה יאה דהא שריפה הכל מודים דחמורה מחנק אף כשהוציא ארוסה מכלל הארוסה להחמיר עליה הוציאהו:

נשואה צם ישראל. צחנק שלא הוציא הכתוב אלא אותה לצדה דכתיב ^(י)ויקרא בל) היא צאצ תשרף ולא בועלה ולא זוממיה: גבי זוממין גרם **צכלל** ולא גרם מכלל: **צם כהן כי תחל**. אי לא כתב לזנות משמע אפילו חיללה שצת: **ס"ל לזנות**. ולקמיה ^(א)]. פריך חיללה שצת צת סקילה היא: **ונאמר להלן**. צנערה המאורסה מה להלן שזינתה צשעה שזיקת הצעל עליה אף כאן זנות צשעה שזיקת הצעל עליה ולא פנויה. והאי דנקט תנא האי ליטנא ולא נקט מה להלן ארוסה כו' משום דקופו נמי לאיתויי נשואה לשריפה כדיליף ואזיל: **או אינו אומר אציה**. לגזירה שוה זו אלא להוציא את כל האדם שאם זינתה מדידון בשריפה אצל משאר כל אדם מידון כצת ישראל. ולקמיה ^(א)שן פריך היכי תיסק אדעתין הא מילתא א"כ מאי איריא צת כהן ואפי' צת ישראל נמי מאציה בשריפה צאלו הן הנשרפין (לקמן דף עה:): **כשהוא אומר היא מחללת**. משמע היא מחללת אותו ולא הוא מחללה הרי על כרחיך כשזינתה משאר כל אדם אמור: **הא מה אני מקיים אם אציה**. למה לי למיכתציה כלל אלא נאמר כאן כו'. והאי תנא לית ליה האי דרשה דלקמן ^(א)]. (דף נג.) שאם היו נוהגין צו קודש כו' א"נ אית ליה ליכתוב היא מחללת ולא ליכתוב את אציה וליהוי משמע אפי' משפחתה ואציה יומר מכולס: **נערה**. שהציאה שערות ולא הציאה סימני צנרות. צמס' נדה מפרש להו צפרק ^(א)יואל דופן] (דף ^(א)מ). משנתמעך הקף: **ס"ל וצם כהן מכל מקום**. מריבויא דוי"ו קא דריש וכו"ע סבר לה דדריש לה לקמן (דף נא.) כי האי גזונא וליכא לפרושי דמדכתיב קרא סתמא יליף טעמא דהא אתא גזירה שוה ומפקא ליה מסתמיה:

אין

מסורת הש"ס

א) נוספתא פרק י"ב ועי' רש"י ד"ה מרגלא], א) לעיל מ:], א) נלקמן פא. וט"ז], ד) ויבמות סא:] א:] א) נדף נא:], א) עיין רש"א,

תורה אור השלם

1. ובת איש בהן פי תחל לזנות את אָביהּ הדיא מחללת באש תשרף. ויקרא כא ט פתח בית אָביהּ וסַקְלוּהּ אנשי עירָה באבנים ומוֹתָהּ כִּי עָשְׂתָה גְבֻלָּהּ בִּישְׂרָאֵל לזִנוּת בֵּית אָבִיהָ ובעֶרְףָּ דָרְעָהּ מִקֶּרְבָּהּ: דברים כב כא